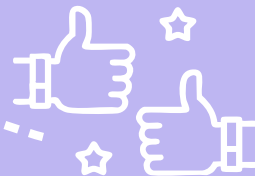

PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ SKATINIMAS

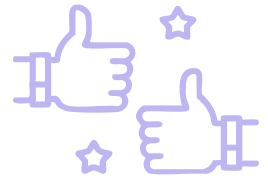

Skatinimo strategijos yra veiksmingas būdas motyvuoti mokinius ir kurti nuspėjamą mokymosi aplinką. Aiškiai suformuluoti lūkesčiai padeda mokiniams suprasti, kokio elgesio iš jų tikimasi, o nuoseklus skatinimas už tokį elgesį padeda jį palaikyti. Kryptingai stiprinamas pageidaujamas elgesys didina mokinių įsitraukimą į veiklas, taip mažėja konteksto neatitinkančio elgesio.

Skatinimas leidžia mokiniams aiškiau suvokti, koks elgesys yra pageidautinas ir vertinamas teigiamai. Kai mokytojas įvardija, kas pavyko, mokiniai aiškiau suvokia, ką daro tinkamai, ir bus linkę tai kartoti. Motyvacija yra vienas svarbiausių veiksnių, skatinančių mokinių įsitraukimą į mokymosi procesą. Tinkamai parinktos skatinimo priemonės gali padėti sužadinti mokinių susidomėjimą. Tai svarbu pradinėse klasėse, kur mokiniai dar tik mokosi laikytis susitarimų skirtingose situacijose. Skatinimas yra svarbus mokiniams, turintiems elgesio ar (ir) emocijų sutrikimų, nes padeda jiems mokytis kontekstą atitinkančio elgesio ir patirti sėkmę, kuri stiprina pasitikėjimą savimi ir norą stengtis.

SKATINIMAS

Skatinimas gali būti taikomas visai klasei. Klasė gali rinkti taškus ar žvaigždutes už bendrą susitarimų laikymąsi. Pasiekus tikslą, skiriama bendra veikla, pavyzdžiui, žaidimų laikas ar kita visiems priimtina veikla. Tokie susitarimai padeda mokiniams suprasti, kad kiekvieno elgesys svarbus visai klasei.

Mokiniai padedant mokytojui gali išsikelti bendrų klasės tikslų, orientuotų į problemų ar sunkumų sprendimą. Pavyzdžiui, mokytojas inicijuoja pokalbį su klase dėl triukšmingos klasės aplinkos, įvardijama problema ir kartu su mokiniais ieškoma sprendimų. Kartu iškeliami tikslai – ramiai pradėti pamoką ar klausytis kalbančiojo. Tikslai turėtų būti aiškūs ir pasiekiami.

Naudinga skirti laiko trumpiems aptarimams. Pamokos pabaigoje galima paklausti, kas pavyko, kur sekėsi geriausiai. Tai padeda mokiniams geriau suprasti savo veiksmus ir skatina bendradarbiavimą vieni su kitais.

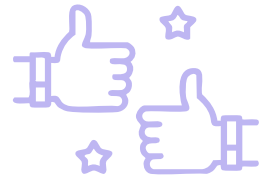
SKATINIMO BŪDAI IR JŲ TAIKYMAS

Skatinimas gali būti taikomas įvairiais būdais. Svarbu, kad kiekvienas būdas būtų aiškiai susietas su mokinių veiksmais ir taikomas nuosekliai.

Kad skatinimas būtų veiksmingas, svarbu laikytis kelių pagrindinių principų. Mokiniai turi aiškiai suprasti, už ką jie yra skatinami, todėl svarbu įvardyti konkretų elgesį. Paskatinimas turėtų būti suteikiamas iš karto po elgesio, kad būtų aiškus ryšys tarp veiksmo ir įvertinimo. Taip pat svarbus nuoseklumas – skatinimas turi būti taikomas reguliariai. Skatinimo būdai turėtų būti mokiniams suprantami ir prasmingi, o jų taikymas – saikingas.

Kai kuriems mokiniams reikia dažnesnio ir konkretesnio grįžtamojo ryšio. Tokiais atvejais svarbu pastebėti net mažus tinkamo elgesio momentus ir juos įvardyti, pavyzdžiui, „šiandien pats atsivertei sąsiuvinį“, „pakėlei ranką prieš kalbėdamas“. Tokie konkretūs pastebėjimai padeda aiškiau suprasti, kokio elgesio tikimasi.

PAGYRIMAS

Vienas svarbiausių skatinimo būdų yra pagyrimas. Jis veikia geriausiai tada, kai yra konkretus ir susietas su mokinio veiksmu. Bendri žodžiai, tokie kaip „gerai“ ar „šaunuolis“, ne visada padeda mokiniui suprasti, kas pavyko. Daug aiškiau yra įvardyti konkretų veiksma, pavyzdžiui, „pastebėjau, kad pradėjai darbą iš karto“, „matau, kad ramiai palaukei“, „šiandien dirbai susikaupęs“. Toks pagyrimas padeda mokiniui susieti savo veiksmus su įvertinimu. Svarbu, kad pagyrimas būtų pasakomas laiku, nuoširdus ir susijęs su pastangomis.

BENDRAAMŽIŲ PALAIKYMAS

Be mokytojo pagyrimo, svarbus ir mokinių tarpusavio palaikymas. Mokiniai gali mokytis pastebėti vieni kitų pastangas, pasakyti gerą žodį ar padėkoti. Mokytojas gali skirti trumpą laiką pamokos pabaigoje aptarti, kas pavyko, kas padėjo ar ką verta pagirti. Tai padeda kurti bendradarbiavimu grįstą klasės aplinką.

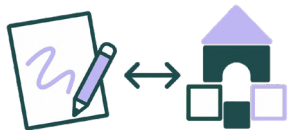

MOKYTOJO DĖMESYS

Kitas svarbus skatinimo būdas – mokytojo dėmesys. Kartais pakanka žvilgsnio, linktelėjimo ar trumpo komentaro. Tokie signalai padeda mokiniui suprasti, kad jo pastangos pastebimos. Mokiniui gali būti svarbu, kad apie jo sėkmę informuojate tėvus.

GALIMYBĖ PASIRINKTI VEIKLĄ PAMOKOSE

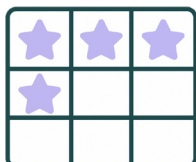
Veiksmingas būdas yra galimybė atlikti patinkančią veiklą. Mokiniai noriai įsitraukia, kai žino, kad po darbo galės rinktis veiklą ar skirti laiko žaidimui. Pavyzdžiui, galima susitarti, kad po užduoties, kuriai reikalingas ypatingas dėmesio sutelkimas, bus skirta laiko pasirinktai veiklai.

ATSAKOMYBĖS SUTEIKIMAS

Svarbus skatinimo būdas yra atsakomybės suteikimas. Kai mokiniui patikima konkreti užduotis, jis labiau įsitraukia į klasės veiklą. Tai gali būti priemonių dalijimas, lentos nuvalymas ar pagalba mokytojui. Tokios užduotys padeda mokiniams jaustis atsakingiems ir dažniau laikytis susitarimų.

TAŠKŲ AR ŽETONŲ SISTEMA

Kitas dažnai taikomas būdas – taškų ar žetonų rinkimas. Mokiniai už susitarimų laikymąsi gauna apčiuopiamą įvertinimą – tašką ar kitą ženklą. Mokinių pažanga gali būti fiksuojama bendroje lentelėje, kuri padeda matyti, kaip sekasi laikytis susitarimų. Taip mokiniai mato savo pastangas ir progresą.

Svarbu iš anksto susitarti, už ką jie skiriami, ir visada tai įvardyti, pavyzdžiui, „žetonas už tai, kad pradėjai (pradėjote) darbą be priminimo“, „taškas už ramų darbą grupėje“. Surinkti taškai gali būti keičiami į pasirinktą veiklą ar papildomą laiką mėgstamai veiklai pamokos arba pertraukos metu.

DAIKTINIAI APDOVANOJIMAI

Kartais naudojami ir smulkūs daiktiniai apdovanojimai, pavyzdžiui, lipdukai ar prizai. Jie gali būti taikomi kaip papildoma priemonė, ypač kai mokomasi naujo ar sudėtingesnio elgesio. Svarbu juos naudoti saikingai ir derinti su kitais skatinimo būdais.

Džiaugsmo g. 44, 11302 Vilnius

Tel. +370 676 960 44

El. paštas info@lisc.lt

Darbo laikas

I–IV 8.00–17.00

V 8.00–15.45

Pietų pertrauka 12.00–12.45

Lietuvos įtraukties
švietimo centras

įtrauktis Skirtingi
kartu